Eettistä tietopolitiikkaa tekoälyn aikakaudella – suosituksia jatkotyöskentelyyn

Apulaisprofessori Minna Ruckenstein
Kuluttajatutkimuskeskus/HELDIG
Helsingin yliopisto
minna.ruckenstein@helsinki.fi

- **Selonteko** linjaa kansainväliseksi kilpailueduksi ja Suomen malliksi tekoälyn kehittämisen ja soveltamisen eettisesti kestävällä tavalla.

Gartner picks digital ethics and privacy as a strategic trend for 2019

Natasha Lomas @riptari / 2 days ago

Comment

MIT Technology Review

Intelligent Machines

Biased Algorithms Are Everywhere, and No One Seems to Care

The big companies developing them show no interest in fixing the problem.

by Will Knight July 12, 2017

Etiikkahaaste

Yritykset mukaan tekoälyn eettiseen hyödyntämiseen

Tekoälyn hyödyntäminen lisääntyy yrityksissä vauhdilla. Samalla on noussut esiin uudenlaisia eettisiä kysymyksiä.

Onko tekoälyn opetuksessa käytetty data vinoutunutta tai syrjivää? Kuinka luottaa algoritmiin, jota ei pystytä tarkalleen kuvailemaan? Kuka vastaa tekoälyn tekemistä päätöksistä? Ovatko tekoälyn tekemät päätökset turvallisia?

Näihin kysymyksiin vastaamiseksi tekoälyohjelma haastaa yrityksiä laatimaan **tekoälyn eettiset periaatteet**. Periaatteet määrittävät, miten tekoälyä käytetään reilulla ja luottamusta rakentavalla tavalla.

Avoimia kysymyksiä paljon

- Eettisiä, oikeudellisia ja taloudellisia kysymyksiä, joille ei ole yhteisiä pelisääntöjä tai edes jaettuja sisältöjä.
- Selonteko: ”sumuinen kansainvälinen kokonaisuuskuva”
- Proaktiivinen itsesäätely toimii nopeasti muuttuvassa kentässä usein paremmin kuin hitaampi lainsäädännöllinen työ (vertaa omadatatyöskentely)

Eettisen itsesäätelyn kehittäminen

- Itsesäätelyä varten luodaan parhaillaan eettisiä viitekehyksiä
- Viitekehysten tyypillistä sanastoa: **yksityisyys, vastuullisuus, luottamus, ihmisarvo, ihmisoikeudet, oikeudenmukaisuus, vääristymien välttäminen, syrjimättömyys ja läpinäkyvyys**.
- Kansainvälisellä yhteistyöllä vaikutetaan eettisten viitekehysten sisältöön ja eettisyyteen liittyvien käsitteiden sisältöön ja poliittisiin painotuksiin. Niiden avulla voidaan pyrkiä kohti standardointia, sertifikaatteja ja oikeudellista sääntelyä.

Digital Single Market

DIGIBYTE | 18 December 2018

Have your say: European expert group seeks feedback on draft ethics guidelines for trustworthy artificial intelligence

The High-Level Expert Group on Artificial Intelligence

About Investing in network and technologies

Poliittisen ohjauksen hankaluus

- Teknologiasta on tullut yhä kiinteämpi osa arjen tekemisiä, sitä ei voi ajatella irrallisena ihmissuhteista, organisoitumisen ja hallinnan rakenteista tai poliittisista pyrkimyksistä.
- Samanaikaisesti on kehitettävä ymmärrystä tietoisista teknologiasta irtautumisista – milloin olisi hyvä pitää automatisaatioon etäisyyttä, ajatella esimerkiksi hoivaa tai päätöksentekoa ilman teknologiaa.

Suosituksia itsesäätelyn kehittämiseen

- Tarvitaan esimerkkitapauksia: se mikä yhdellä toimialalla hyväksyttävää, voi olla toisessa yhteydessä eettisesti arveluttavaa.
- Suurin osa esimerkeistä, joita meillä on tällä hetkellä käytössä, on Yhdysvalloista. Niiden rinnalle tarvitaan pohjoismaisia ja eurooppalaisia esimerkkejä, jotka tuovat esille oman toimintaympäristömme erityispiirteitä.
- Ajankohtaisia esimerkkejä kerätty *Automated Decision Making in Europe* –raporttiin, joka julkistetaan 29.1.2019.

VEROT

Apulaisoikeusasasiamies haluaa verottajalta selvityksen robottien käytöstä

Sakslin kysyy kannanotossaan (EOAK/3379/2018), miten automatisoidussa menettelyssä toteutuu verovelvollisten oikeusturva, hyvä hallinto ja virkamiesten virkavastuu.

https://www.taloustaito.fi/Vero/apulaisoikeusasasiamies-haluaa-verottajalta-selvityksen-robottien-kaytosta/

https://algorithmwatch.org/en/finnish-credit-score-ruling-raises-questions-about-discrimination-and-how-to-a
Most Visited VPN Flamma Login Inbox (955) - minna.ru... Google Scholar Google Translate Dashboard ‹ mslahti's ... CWT Nette Holopainen KTK... ourdata | mydataglob...

report

Finnish Credit Score Ruling raises Questions about Discrimination and how to avoid it

In a case not well known outside Finland, a tribunal threatened to fine Svea Ekonomi AB for 100,000 euros on the grounds that it declined credit to a customer by using statistical models that are in violation of anti-discrimination laws. The case raises some hard questions about the practice of credit scoring and how it could be done.

Minna Ruckenstein on November 21st, 2018

Eettinen tietopolitiikka toteutuu suosituksin ja käytännöissä

- Suositukset ohjaavat ”ylätasolla” – joustavat päämäärien mukaan
- Eettisyyttä opitaan konkreettisten esimerkkien avulla (”bottom up”)
- Tärkeä poliittinen kysymys: ihmisen ja koneen välinen työnjako

Miten eettisyys toteutuu?

- Eettinen tietopolitiikka voi toteutua vain siinä tapauksessa, että kasvatamme itseämme ja muita tietoisiin teknologiasuhteisiin.
- Tähän kuuluu myös varovaisuus ja varautuneisuus teknologioita kohtaan sekä ilmastonmuutokseen liittyvien kysymysten huomioiminen teknologiaa kehitettäessä.